

11 - сынып

I тур.

Оқығым.

Танымалым.

1. ~~А~~ В; Б; Ә; А

2. Қазақ әдебиеті сабағында, Қазақстан тарихы сабағында, өзіндік дамытуға үшін, көктемдік кеңейту үшін қалдануға боларды.

3. Қазіргі кезде әлемдегі көптеген аңыздар бар. Оның бірі бізде Келіншек тауды айтылады. Ол Оңтүстік Қазақстан Созақ ауданы Абай ауданы округы орналасқан. Бұл таудың өзін тарихы бар. Бұл аңыздың тәрбиелік мәні шіркеуді болмауды, барша қанағат қылуға, тайынсау болмауды меңзейді. Қазақ халқы "Бай болсаң тасыма, кедей болсаң тасыма" деп бекер сөйтпеген, себебі бұл мақаланың мағынасы өте терең.

4. Тақырып: Келіншек таудың аңызы.

Жазығым.

Әсе.

Мәңгі кедейлік - рухани кедейлік.

Біздің заманымызда адамдар көптеген мәселелерімен жиі кездеседі. Оның бірі - рухани кедейлік. Қазіргі жастар өзіндік салт - дәстүрлерін, ұрыптарын біткізген. Оған кейін, әлемде мәңгі (рухани) кедейлік туындайды. Бірақ бұл немен байланысты?

Менің ойымша, бұл көптеген себептері байланысты.

ғой. Ең алдымен, бұл отбасылық тәрбиесі байланысты ғой. Күсәуің жамбы „Мені атамын білмеген - жетесіз“ деп бекер бекерден айтпаған. Бұл мақалдың маңы- ны өте терең, себебі ол рухани құндылықтарымен байланысты ғой. Егер әр адам өзін тарихын біл- месе, онда біз ата-бабаларымыздың маңызын әре- кеттері туралы ұмытпады, өз жамбының тарихын аяқтамады. Оған кейін, осы жамбын білмейді. Бұл өте жамбын және қорқытты болады. Екіншіден, әрбір адам басқа адамдарға құрмет көрсету міндетті.

„Үлкенге құрмет, кішіге ізет“ деген мақалы бар. Бұл бізде бәріне түсіндіреді. Егер адамдар дәстүр- лерін сақтау болса, онда біздің әлемде бәріне керемет, жақсы болады. Яғни біз келісімдікке, сүйіспеншілікке, құрметтеуге „бір астанда“ өмір сүреміз. Бізде осы болмау керек. Үшіншіден, біз Отанды қорғауымыз керек, себебі „Отан - ^{екінші} анасы“. Егер адам өз туған жері қорықпайды, оның рухани құндылықтарының деңгейі өте төмен болады. Яғни, Отанды қорғау - біздің парызымыз. Мен күн сайын Отанды қорғаймын. Мысалы, мектепке келген кезде (әр орныда), жақсы тәртіптіліктің, экологияға қараймын және оны сақта- маймын, табиғаттың құрметтеймін және осындай принциптері (себептері) жастар арасында насихаттай- мын.

Қорытындылай келе, нағыз кедейлік - рухани кедей- лік. Бұл мынасы, себебі көптеген жағдайларымен бай-

ласысты жай. Егер әр адам өз дәстүрін, салттарын, тұрпаттарын құрмет болса да, біз осы мәселесі жөнін шешіміз.

Тыңдағаным.

Толықтандырамын.

1. Негізгі ойы - Ақсүйек пайдасы, оның айналуды туралы айтылады.

2. Ақсүйек пайдасы этнографиямен және мәдениет тарихында. Ақсүйекті әр өмірде әртүрлі айтады. Екі топқа бөлініп, әртүрлі түрде айтады. Бұл әрі спорттық, әрі өнер бөлігі - Оның Отаны - Қазақстан аясы. Бұл қазақтың жастар батысты және қазір ұлттық мерекелерде қайтадан жаңғырып жатады.

3. Ақсүйек жастарда айтылған тұрпатты байлығы.

Ақсүйекті әр өмірде әртүрлі айтады.

Қазір ұлттық мерекелерде қайтадан жаңғырып жатады.

4. Бұл қазақтың Шақтығы бейнесі. Ақсүйекті туралы білеміз. Оның әңгірлі туралы.